

Ярмолинці - містечко на Поділлі

Ярмолинецька центральна районна бібліотека
Краєзнавчий сектор

Ярмолинці – містечко на Поділлі.
(коротка історія Ярмолинець)

Ярмолинці, 2018

Ярмолинці – містечко на Поділлі: коротка історія Ярмолинець/
упорядник В. Москаленко. – Ярмолинці: Ярмолинецька центральна
районна бібліотека, 2018. – 28 с., іл..

В даному виданні коротко висвітлені певні події, що відбувались на
території нашого містечка з ХУ століття по 2018 рік ХХІ століття.

Перша писемна згадка про Ярмолинці припадає на 1400 рік. Саме тут на шляху з Кам'янця до Меджибожа в цей час зупинилися на перепочинок польські літератори, які у своїх подорожніх нотатках згадали Ярмолинці.

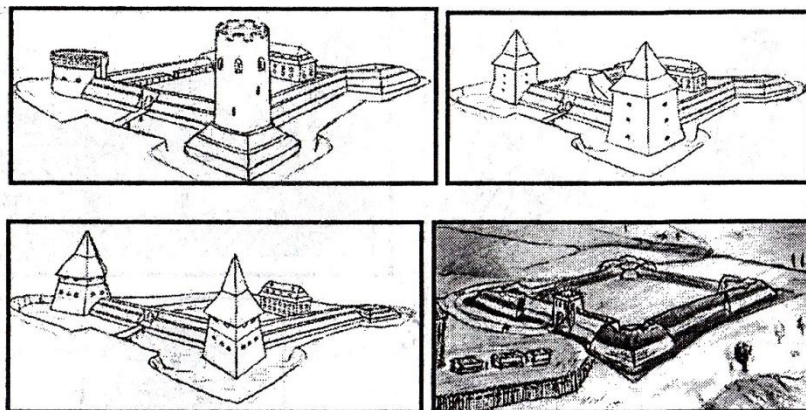
В 1407 році польський король Владислав Ягайло подарував це поселення з околицями хорвату Ходьку за його вірну службу.

Для захисту від нападів татар син Ходька Олександр (Олехно) у 1445 р. збудував тут укріплений замок.

Після завершення будівництва замку з оборонними спорудами Ярмолинці переводяться до категорії містечок, а в 1455 р. одержують магдебурзьке право. Пізніше в Ярмолинцях побудували ще один замок. Він розмістився ближче до центру.

Рештки Ярмолинецького замку.

Гіпотетичні реконструкції Ярмолинецького замку.

Реконструкція В. Захар'єва. Художник В.Юрчак.

Сини Олександра в 1467 р. поділилися маєтками, які отримали у спадок: один з них, Дахно, залишився власником Ярмолинець і почав називатись Ярмолинецьким, другий, Федір, одержав с. Сутківці і став називатись Сутківським (Сутковецьким).

Польський король Сигізмунд II Август підтвердив за шляхтичем Ярмолинецьким у 1534 р, право на володіння Ярмолинцями, а у 1565 р. воно узаконювалось виданням спеціального указу (люстрації).

Не обминали територію району воєнні лихоліття, збройна боротьба та протистояння. Тут боролися загони під керівництвом С. Наливайка у 1595 - 1596 рр., проходили війська Б. Хмельницького та його полковників М. Кривоноса., І. Богуна під час Визвольної війни 1648—1654 рр. У вересні 1673 р. коронний хорунжий Микола Синявський під Ярмолинцями розбив турецьким загін.

Один із козацько-селянських загонів, на чолі яких, стояв Федір Шпак (Білоцький), в 1702 р. вступив на територію Ярмолинецького ключа. Між селами Савинці і Томашівка повстанні зустрілися з польсько-шляхетськими військами під командуванням Я. Шепінга.

З часом змінювались власники Ярмолинець і земель, то до них прилягали. У 1757 р. по купчій Ярмолинці за 245 тис. злотих перейшли від Доментія Ярмолинецького до польського генерала Павла Старжинського. Однак генералу не щастило з новим придбанням, бо то посуха, то епідемія чуми заважали розвитку господарства.

Намагаючись змінити стан справ на краще, Старжинський у 1761 році розпочав будівництво одного з кращих на Поділлі монастиря для монахів ордена бернардинів. Але через великі борги Павло Старжинський у 1772 р. змушений був продати містечко Войцеху Мархоцькому, котрий особисто був знайомий з польським королем. У листопаді 1781 році король, направляючись до Кам'янця-Подільського, зупинявся у Мархоцького на

відпочинок. Використовуючи особисті взаємини з королем. Мархоцькому вдалося у 1787 р. одержати дозвіл на проведення в Ярмодинцях торгів і ярмарків.

Невдовзі помирає бездітний Войцех Мархоцький, і Ярмолинецький ключ перейшов по спадщині його племіннику Ігнатію Сцибор-Мархоцькому, який на той час захопився облаштуванням "Миньковецької держави".

Після другого поділу Польщі, переходу Поділля до Російської імперії і утворення в 1795 р. Подільської губернії Ярмолинці стають волосним центром та входять до складу Проскурівського повіту. В кінці XVIII ст. Ярмолинці знову змінили свого власника.

Їх купив у Сцибор-Мархоцького заможний польський шляхтич Ян Орловський, і з того часу, впродовж більше 120 років, аж до 1917р. доля містечка була пов'язана з цим давнім родом.

Через містечко пролягав стратегічний шлях у напрямку до західного кордону, тому тут часто проходили військові частини. У квітні 1808 р. побував у містечку відомий російський полководець М. І. Кутузов. Цим же шляхом поверталися полки з балканських походів. Тут зупинялися на постій 12-й уланівський Білгородський та Херсонський піхотний полки, що входили до 9-го армійського корпусу Південної армії. А також квартирував Бородинський полк, в якому служив декабрист Ф.Раєвський.

Важливе економічне значення в системі внутрішньої торгівлі мали базари і ярмарки.

Помітний вплив на економічний розвиток Ярмолинця мало переведення сюди в 1835 р. за сприяння Адама Орловського з містечка Тинни Ушицького повіту найбільшого в Подільській губернії Петропавлівського ярмарку.

Ярмарки в Ярмолинцях проходили двічі на рік. Літом – великий Петропавловський, і восени менший Михайлівський. Петропавловський ярмарок починався, переважно, з 18-20 червня і продовжувався до 1-го, а деколи і до 6-го липня. Одеса, Харків, Москва, Київ, Полтава, Варшава і Лодзь присилали сюди з року в рік своїх представників, які розміщували безліч привезених товарів у величезних ярмаркових павільйонах, збудованих спеціально для цієї мети і які протягом цілого року стояли надійно замкнені.

Наприкінці XIX століття тут побували купці з Кавказу і навіть з Персії. Основні товари продажу на ярмарку - текстиль та сукно, галантерейні та бакалійні товари, залізні, мідні та жерстяні вироби, цукор, сільгосппродукти. Серед товарів найважливішу роль, як правило, відігравали товари блаватні (блакитний шовк), полотно, сукно, шовкові тканини з Одеси,

Лодзі, Варшави і Москви. Далі йшли шкіряні вироби, хутра, килими, галантерея, колоніальні товари, сільськогосподарське знаряддя, вози, худоба і коні. Окрім звичних їздових та сільськогосподарських коней, було на ринку до 500 цінних племінних коней зі стаєнь графа Потоцького, пана Рибіцького, князя Сангушка та ін. Племінні коні в переважній більшості поверталися до своїх стаєнь, але за робочі коні платили добре, і чимало їх, як і худоби, було куплено.

На Поділлі лише в Ярмолинцях можна було закупити оптом окремі іноземні товари - готовий одяг, меблі, годинники, екіпажі, хутро, вина. Загальний оборот Петропавлівського ярмарку сягав до 3-3,5 мільйонів рублів. Граф Орловський та міщани мали від ярмарку чималий зиск - 278 крамниць поміщика здавалися в оренду заїжджим купцям, ще біля 200 будівель місцевих мешканців наймалися під склади. Саме містечко під час ярмарку було не впізнати: навантажені підводи заступали вулиці, всюди працювали харчевні, виступали мандрівні актори, розгортали роботу атракціони та циркові трупи.

Три тижні тривав ярмарок, і це було справжнім святом для всіх, хто не мав на меті займатися серйозною комерцією, а бажав відпочити та розважитися. Бо тільки на ярмарку можна було знайти все, що бажає душа для розваг, - від каруселей до вистав акторів, від солодощів до яскравих дріб'язкових товарів. У дітей особливою популярністю користувалися намети, де йшла жвава торгівля свіжими медовими коржиками, довгими крученими цукерками, солодкою шипучою водою. А ще тут продавали різні свистульки, глиняні іграшки, горнятка-близнятка. Нерідко саме на ярмарках з'являлися імпорتنі диковинки, такі як дрібні вироби з прозорого скла, котрі мали наповнення у вигляді золотих блискіток. А також великим попитом користувались гудзики, ручки для писання, недорогі чорнильниці.

Кожного року, при закритті ярмарку відбувалися змагання племінних коней, організовані Подільським товариством кінних перегонів.

В Ярмолинцях, як ніде на інших ярмарках, був дуже широкий вибір коней. А для того, щоб продемонструвати їх красу, силу і швидкість, Ярмолинецьким товариством любителів коней влаштовувались кінні змагання, виставки, де переможці отримували нагороди, від губернатора - голови товариства.

На одному з таких ярмарків, скоріше за все Михайлівському, побував великий любитель коней, видатний художник-баталіст Франц Рубо, який створив 1882 році, свою картину «Улица в Єрмолинцах».

З року в рік зростали торгові прибутки Адама Орловського.

Значними були в нього і земельні володіння. В 1845 році його маєток складався з п'яти фільварків, до яких входили Ярмолинці, Боснячина, Писарівка, Стара Соколівка, Глушківці, Слобідка-Глушковецька, Нове Село і Вища Томашівка з населенням 4290 кріпосних селян. В містечку діяли 2 заводи по виробництву цегли і пивоварня. В Старій

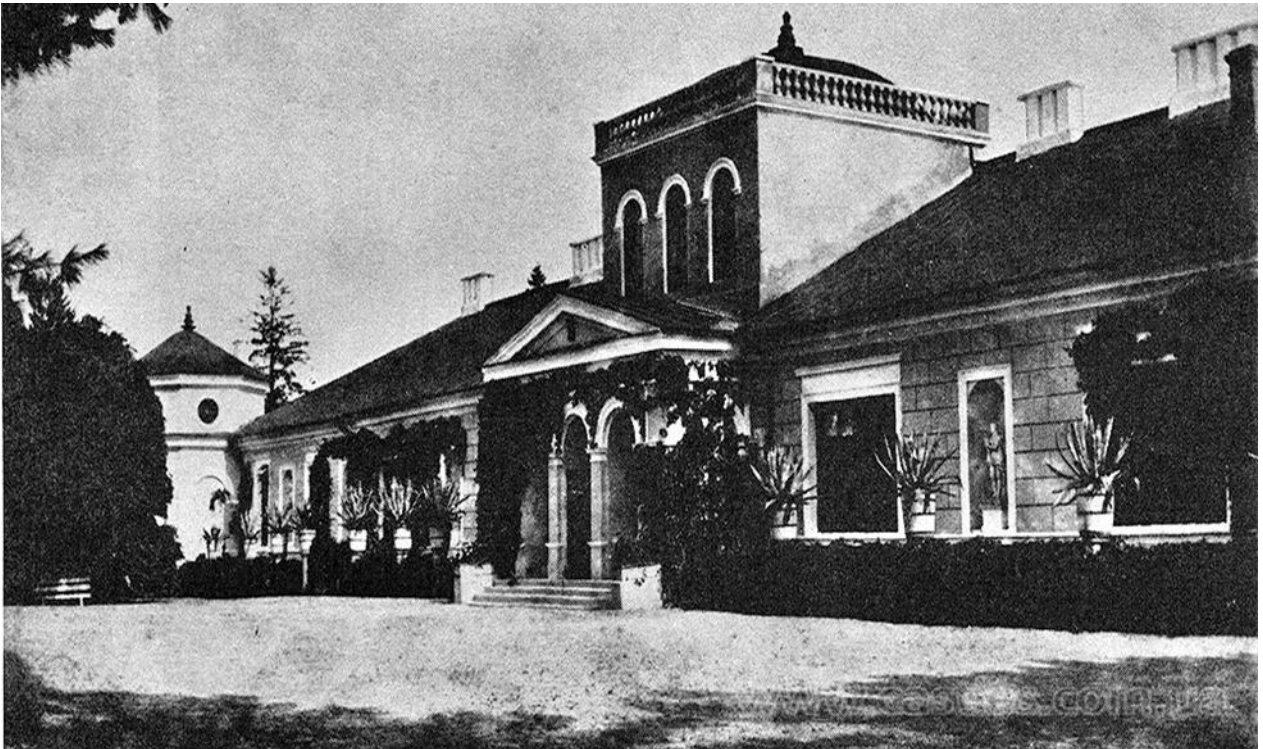
Соколівці - винокурний завод і вапнякова піч, в Глушківцях - поташний завод, в Ярмолинецькому фільварку за інвентарем 1850 року у користуванні селян під садибами і городами налічувалось 125 десятин землі, орної - 667 десятин, під сінокосами - 178 десятин, а поміщик володів 1578 десятинами.

Пани Орловські рідко бували в Ярмолинцях, а якщо бували то зупинятися мусили у бернардинському кляшторі або у великому старовинному заїзді, що стояв напроти ринку. Так як ярмолинецькі ярмарки (Михайлівський та на Петра і Павла) гриміли на все Поділля, заїзд користувався популярністю.

Резиденція у Ярмолинцях стала випадковою: у 1859 році, російський цар Олександр II, перебуваючи у Києві, забажав наступного року побачити Кам'янець-Подільський - причому так, щоб по дорозі ще й до Олександра Орловського заїхати. Пам'ятав його ще випускником юнкерської школи у Петербурзі - тоді вони навіть трішечки дружили. Такого гостя б зустрічати у розкішних Маліївцях - але ті далеко від дороги. І доріг до казкової резиденції Орловських, таких, щоб не соромно було перед монархом - не було взагалі. Тоді Орловський вирішив зустріти старого приятеля у Ярмолинцях, але чудово розумів, що за рік нічого величнього не збудує. Просто розширить вже згаданий старовинний заїзд

(ще з XVII ст!). Тим краще, що дорога йшла якраз між бернардинським монастирем та заїздом. Ось як описував резиденцію панів Орловських польський історик та дослідник замків, палаців і особняків, Роман Афтаназі.

Одноповерховий гігантський заїзд (50 м завдовжки та 25 м завширшки) грів свій головний фасад на сонечку з південного боку. З північної сторони був невеликий схил, а посередині - проїзд для коней. Кімнати для гостей розташовувалися вздовж стін. Стелі у всіх помешканнях були склепінчасті. Орловські не дуже мудрували над перебудовою. Зробили вікна в центральній частині заїзду великими, кутові восьмибічні вежі – трохи підняли. В нішах баштень стояли бюсти, напевно, античних мислителів. Вестибюль - перше вхідне приміщення було велике за розмірами і оформлено дерев'яними панелями у нео-готичному стилі. Вище йшли фрески авторства Фортуната Кутиловського. Звідси через дубові двері можна було увійти до їдальні (довжина 21, ширина - 6 м). Її стіни також до половини висоти були вкриті нео-готичними дерев'яними панелями. Зі стелі звисали велетенські світильники. Вікна виходили на північну терасу, звідки по сходах можна було спуститися до саду. По обидві сторони дверей висіли

картини, які зображували палаци в Маліївцях та Мурованих Курилівцях. Напроти розташовувався мармуровий камін з дзеркалом над ним - а також портретами Янтонія Красицького та Яна Онуфрія Орловського.

Меблі та оформлення їдальні походили з 1860-х років - дубові буфет та лавиці, дубовий годинник на стіні, нео-готичні стільці та крісла, фортепіано, мисливські трофеї, стелаж зі зброєю. Увечері вікна завішували зеленими шторами, прикрашеними гербами Орловських.

Про інші помешкання відомо набагато менше: було три ампірні салони на першому поверсі, а ще великий салон та бальна зала. Стіни всіх цих кімнат прикрашали картини

фламандської та італійської школи. Почесне місце займали "Свята родина", котру приписували Рафаелю, та "Зняття з хреста" Рібери. В палаці була також непогана збірка картин XIX століття: крім родинних портретів, полотна Юзефа Брандта, Юліуша Коссака та інших славетних поляків тієї доби. В тому числі, знамените полотно Генріка Семірадського «Танок серед мечів».

Були також колекції бронзи, севрської порцеляни і столовий сервіз Капо ді Монте (Capo di Monte). Більшість цінних речей ще до Першої світової перекочували з Ярмолинців у Маліївці.

Вздовж головного фасаду ріс живопліт - біля нього влітку виставляли екзотичні рослини з теплиць та невеликий сад на південний схід від споруди.

З північного боку знаходилася чимала господарська частина - з флігелями, кухнями, пекарнями та стайнями. До маєтку вела через браму доріжка. Далі тягнулася ярмаркова забудова, побудована Адамом Орловським в 1831 р. Торгові приміщення і склади утворювали кілька невеликих вуличок, які оточували площу, яку невідомо чому називали Плац Рояль.

Ярмолинчани разом з усіма подолянами виступали проти обов'язкового викупу землі. За розпорядженням губернатора на вимогу Кам'янець-Подільського військово-поліцейського управління в зв'язку з непокорюю селян владі і відмовою вносити викупні платежі для надання допомоги місцевій поліції направлялись козаки Донського полку, що перебували в Ярмолинцях з 28 серпня 1863 року по 23 березня 1864 року і брали участь у придушенні виступів.

Перша російська революція зазнала поразки, та мрії про землю не покидали хліборобів. Ярмолинецькі селяни терпіли від малоземелля, а панська економія володіла 1613 десятинами землі. Культура та освіта були вкрай занедбані. У 1905 році ярмолинецькі селяни разом з тими, які проживали у навколишніх селах об'явили забастовку, в зв'язку з низькими розцінками за роботу на панських землях. Столипінські реформи теж не принесли покращення селянам. Царський уряд не піклувався і про охорону здоров'я трудящих. У 1909 році в Ярмолинцях була аптека і земська лікарня на 10 ліжок. Медперсонал складався з 4-х чоловік - лікаря, 2-х фельдшерів і акушерки. Ярмолинецька лікарська дільниця в 1911 році обслуговувала Ярмолинці і 37 сіл Ярмолинецької і Шарівської волостей.

Події, що наближалися, прискорили прокладання залізниці по території волості. Северин Орловський безплатно передав землю, необхідну для так званої «рельсової» дороги. Але цим проблеми доріг не вирішувалися. Шляхи Ярмолинці-Буйволівці, Ярмолинці – Фрампіль були дуже запущені і потребували негайного ремонту. В 1913 році в містечку була відкрита третя шляхова дільниця, яка взяла під свою опіку відрізок шляхів на Шарівку, Фельштин і Городок. Але наближення воєнних подій змусило всі кошти вкласти в шосе на Городок. Прокладається телефона лінія, яка з'єднала Ярмолинці з Проскуровом і Кам'янець-Подільським. Телефонні апарати були встановлені у поліцейській дільниці, будинку поміщика, волості. Цього ж року, на період польових робіт, у шкільних приміщеннях відкрили дитячі ясла. Тривали роботи і на залізниці Ярмолинці – Гусятин, яка мала продовжитись до міста Бар. Та війна внесла свої корективи, містечко перетворилось на прифронткову зону. Тут поповнюються поріділі в боях полки і з'єднання. Побував проїздом на Кам'янець-Подільський і російський імператор Микола II.

Коли прийшла звістка про перемогу Великої Жовтневої соціалістичної революції, в Ярмолинцях розпочалась боротьба за встановлення Радянської влади. Вже 11 листопада 1917 року подільському губернському комісару надійшла телеграма: «В Ярмолинцях захоплена селянами поміщицька садиба». Селяни відмовлялись виконувати розпорядження Центральної Ради та її місцевих органів. Народні виступи набирали нових масштабів, боротьба продовжувалась. У кінці листопада 1917 року влада в Ярмолинцях перейшла до Ради робітничих, солдатських і селянських депутатів. Головою Ради був И. К. Зеленовський, секретарем Е. І. Скупенюк, Рада сформувала червоногвардійський загін, куди увійшло близько 40 чоловік. У лютому 1918 року усі землі пана Орловського були розподілені між бідняками.

Короткочасний був період мирного будівництва на Ярмолинеччині. Вже в кінці лютого 1918 року тут з'явилися

австро-німецькі інтервенти, а в другій половині грудня містечко захопили петлюрівці. Робітники і селяни взяли активну участь у повстанському русі, що охопив у лютому-березні 1919 року весь Проскурівський повіт. В кінці березня 1919 року в лісі під Ярмолинцями почав формуватись партизанський загін. На початку квітня в ньому налічувалось близько 100 чоловік.

З березня до середини листопада 1920 року Ярмолинці знову знаходились під окупацією петлюрівських і врангелівських військ. В другій половині листопада 1920 року 14 радянська армія остаточно розгромила армію Петлюри і 3-ю армію Врангеля, встановила Радянську владу в Проскурівському повіті.

Розпочався період мирної відбудови господарства. З березня 1923 року Ярмолинці стають районним центром.

В перші роки мирного будівництва постало питання про ліквідацію безграмотності. Для підвищення ідейно-теоретичного рівня членів партії і рад партактиву 10 жовтня 1927 року в Ярмолинцях відкривається радпартшкола 1 - го ступеня. На 3 жовтня 1928 року було встановлено, що в Ярмолинцях проживало 600 неписьменних. В зв'язку з цим бюро райпарткому приймає рішення відкрити в 1928-29 навчальному році 2 лікнепи і школу для підлітків. Виноситься рішення про виділення коштів і приміщення для створення клубу піонерів. 1 березня 1929 року обговорювалось питання про організацію колгоспів та проведення землевпорядкування, а 22 березня - про допомогу бідноті посівним матеріалом, кредитом і тягловою силою.

На протязі 1929-1930 років створюються колгоспи «Веселе життя», організатором і першим головою якого був С. В. Гевал та «Селянський промінь», де першим головою був Д. М. Лоборчук. «Селянський промінь» згодом перейменовують на «Більшовик», стає предовим у районні. Кращі люди артїлі – п'ятисотенниця К. Починок та ланкова К. Скромінська показують зразки праці. Посівна площа колгоспу «Веселе

життя» становила близько 1500 гектарів. Обидва колгоспи заносяться до Почесної Книги Всесоюзної сільськогосподарської виставки 1939 року за високі врожаї ріпаку.

На полях колгоспу працювала тракторна бригада Ярмолинецької МТС (бригадир Ф. Борецький, у складі 3-х тракторів «Путіловець»). Ярмолинецька МТС обслуговувала всі колгоспи району. З року в рік збільшувалась її матеріальна база. В 1932 році вона мала 30 тракторів, а в 1937 році - 77, в 1940 - 44. Комбайнів: в 1937 році - 10, в 1940 - 24.

У 1940 році в Ярмолинцях діяли деревообробна артіль ім. Третьої п'ятирічки, артіль «3-й рік трудової п'ятирічки», текстильна артіль ім. 9 січня, артіль інвалідів «Трудспілка». За 1940 рік ці підприємства випустили продукції на 7 мільйонів 902 тисячі карбованців, середньорічна кількість робітників становила 158 чоловік. На Ярмолинецькому «Заготзерно» введено механічну сушку зерна. Ярмолинецький державний маслозавод, на якому працював 81 робітник, в 1940 році випустив продукції на 2 мільйони 51 тисячу карбованців. Побудована в 1939 році нова електростанція разом зі старою в 1940 році виробила 50 тисяч кіловат-годин електроенергії.

Початок війни ярмолинчани відчували з першого дня. Особливо тоді, коли німецькі літаки зависли над залізничною

станцією і військовою частиною. Гітлерівці вступили у містечко 8 липня 1941 року.

У період тимчасової окупації в Ярмолинцях створюється патріотична група, яка підтримувала зв'язки з підпільниками Проскурова. На території Михайлівської зони діяв підпільний райком партії на чолі з І. К. Николуком.

У Проскурівсько-Чернівецькій бойовій операції Ярмолинцям, як центру розміщення першої Німецької танкової армії, відводиться особливе місце.

91-а окрема танкова бригада полковника І. Г. Якубовського і воїни 167-ї стрілецької дивізії ввійшли в райцентр 27 березня 1944 року. В числі перших була батарея САУ гвардії капітана П. П. Крюковського.

У 1958 році Ярмолинці віднесені до розряду селищ міського типу.

Найбільшим підприємством стає завод «Кристал», продукція якого іде на експорт. Будуються нові цехи радіо-лампового заводу «Катіон». Стає до ладу тепличне господарство, яке дає надії на краще обслуговування ярмолинчан.

В 1971 році розпочато будівництво гастроному та двохповерхового приміщення селищної ради.

В 1986 році відкрито музичну школу. Окрасою селища став новий будинок культури на 600 місць, який почав працювати в 1987 році. В цьому ж приміщені розмістилась і районна бібліотека.

Та з розвалом Радянського Союзу перестали працювати всі заводи Ярмолинець. Ділові зв'язки із зарубіжжям підтримував держлісгосп, який постачав напівфабрикати у Італію, Німеччину, Іспанію.

В 2000 році з'являється нова площа, що біля будинку культури. Вона носить назву 600-річчя Ярмолинець, і пам'ятний знак на площі приурочений цій даті. Чудові квітники, газони та ліхтарі прикрасили площу. З правої сторони площі, навпроти бібліотеки, відкрито два фонтани. 25 квітня 2001 року - держадміністрація зареєструвала ліцей як технологічний. У травні ліцей внесено до державного реєстру України.

У вересні 2001 року відбулося ще одне відкриття освітнього закладу - Ярмолинецької філії Хмельницького професійно-технічного училища №8.

В 2003 році прийшов у Ярмолинці Кобзар. На святкуванні 603-ї річниці Ярмолинець та 80-річчя , Ярмолинецького району відбулося відкриття пам'ятника Т. Шевченку на центральній площі нашого містечка. На відкритті пам'ятника був присутній двоправнучатий племінник Великого Кобзаря О. Відоменко.

В цьому ж році була введена в дію об'їзна дорога, що дозволило поліпшити екологічний стан селища.

За останні роки змінилась політика підприємництва, в Ярмолинцях зареєстровано до 2-х тисяч підприємців.

В 2007 році відкрито 2 торговельні центри - «Економ» та «Маркет».

На знак невмирущої пам'яті жертв Голодомору у 2008 році при в'їзді в Ярмолинці встановлено хрест, який став суворою пересторогою того, щоби не допустити ніколи жнив скорботи на рідній землі.

До ювілею вигляд містечка досить змінився. На площі встановили лавочки з покриттям (від дощу та сонця). На кругу збудували нову крыту зупинку з магазинами. На території

районної лікарні відкрито капличку на честь Святого цілителя Пантелеймона. Розбито великий фруктовий сад.

Біля центрального ринку відкрито новий салон меблів «Ясен». Відтепер всі державні свята та ювілейні дати проходять на високому професійному рівні.

З нагоди 25-ї річниці Чорнобильської трагедії на розі вулиць Хмельницької та Пушкіна відкрилась, як данина шани та пам'яті, архітектурна споруда - пам'ятник героям та жертвам Чорнобильської аварії.

Ярмолинеччина здавна славна хліборобськими традиціями, відродження с/г галузі є одним із пріоритетів соціально-економічного розвитку. Середня врожайність зернових в минулому році склала 40,5 ц/г, а в деяких господарствах вона досягла 60 ц/г.

В містечку продовжувалися роботи з метою осучаснення районної лікарні. Здійснено благоустрій території. Побудована альтанка, зроблено поточний ремонт відділень.

Райцентр збагатився зеленню та квітами. Декоративні композиції ландшафтного дизайну з'явилися на центральному майдані. В'їзд до селища зі сторони Хмельницького прикрасили особливим способом: вічнозелені кущі утворюють напис: «Вас вітають Ярмолинці». Закладено парк слави та пам'яті. Встановлено дитячий майданчик на території центрального парку та проведено його благоустрій.

З нагоди 20-річчя Незалежності України ярмолинцями КРБП «Модерн» на площі 600-річчя Ярмолинець збудовано фонтан. Ще одна видатна подія в рамках святкування 20-річчя Незалежності - відкриття у Ярмолинцях телепресцентру. Очолив новостворене КП В. Гжегожевський. На відкритті були присутні посадовці району Кирилук І. І., Мазур В. В. та генеральний директор ХОДТРК «Поділля-Центр» О Павлюк.

Того ж дня у старовинному приміщенні монастиря бернардинів., де нині знаходиться виробничий корпус професійного ліцею, було відкрито районний історичний музей.

Наприкінці року в Ярмолинцях була відкрита ще одна церква – греко - католицький храм Пресвятої Трійці.

2012 рік пройшов під егідою «Євро-2012» та виборів депутатів до Верховної Ради.

У Ярмолинцях під час футбольних матчів «Євро-2012» було створено дві фан-зони: на центральній площі та в «Лісовій пісні», де вболівальники могли разом подивитися матчі на великому екрані і змістовно відпочити.

Яскраве свято на честь 21-ї річниці Незалежності України створив жителям та гостям Ярмолинець, наш земляк, засновник торгівельної компанії - товариства «Епіцентр К», відомий благодійник, в даний час народний депутат України Олександр Герєга. Усіх присутніх чекали особливі сюрпризи. О. Герєга завітав у гості зі своєю командою спортивного клубу «Епіцентр», бронзовими та золотими чемпіонами олімпіади у Лондоні: Олексієм Торохтієм, Олександром Усиком, Олександром Гвоздіковим. Діти мали можливість покататись на іграшковому паровозіку, пострибати на батутах, безкоштовно поласувати морозивом та вгамувати спрагу «Живчиком».

Ще одна важлива подія сталася в 2012 році. Районна бібліотека виграла грант програми «Бібліоміст» і отримала безкоштовно 15 комп'ютерів: 5 встановили в дорослій бібліотеці, 2 - в дитячій, 10 - по сільських бібліотеках-філіалах.

Олександр Герєга багато допоміг організаціям з ремонтом приміщень. Районному Будинку культури та районним бібліотекам надав безкоштовно металопластикові вікна, школам матеріали для поточного ремонту.

2014 рік став найважчим за роки Незалежності. В Києві в кінці 2013 року піднявся Євромайдан. Загинуло багато людей, в основному молодь, яких назвали Небесною Сотнею. Вони були розстріляні і вбиті «беркутівцями» на майдані. Збирались майдани і в Хмельницькому і в Ярмолинцях. Відбулась зміна влади. Бувший президент Янукович утік в Росію.

Скориставшись тим Росія ввела свої війська у Крим. На сході України почалися бойові дії, так зване АТО. В Ярмолинцях створено координаційний центр допомоги військовим. Його очолила учасниця майдану – революції Гідності Наталія Буньківська.

На території Української Православної церкви Київського Патріархату було відкрито пам'ятник Небесній сотні. Протягом року в Ярмолинцях проводились благодійні ярмарки на допомогу українській армії, великого розмаху набрав волонтерський рух з метою підтримки бійців на сході країни.

В 2015 році закrywся районний статистичний відділ. Перестала працювати баня, як нерентабельна. За рішенням сесії селищної ради було вирішено перейменувати деякі вулиці. Провести декомунізацію назв.

Рік за роком проходить ремонт вулиць, щоб в райцентрі усі вулиці і провулки були з якісним твердим покриттям. Зроблений капітальний ремонт деяких відділень районної

лікарні. У 2017 році велика увага приділялась розвитку спорту та пропаганді здорового способу життя. В районі сільхозтехніки відкрито дитячий ігровий майданчик за допомогою батьків та меценатів району. Згідно Програми «Зелена варта» на виїзді з селища, коло танка, було висаджено «Парк єдності». А також оновлено парк: розчищено старі дерева, вимощено плиткою алеї парку, поставлено нові лавочки для відпочинку.

Та розмірене життя селища і району порушують трагічні події, які надходять зі сходу країни. За чотири роки бойових дій наш район втратив 12 захисників України, які захищали її незалежність. І в тому числі двоє воїнів з Ярмолинець – Хоптяра В. і Хованця І.

Усі жителі нашого селища свято вірять, що вже скоро настане мир в нашій країні, і ніхто не буде з острахом чекати звісток зі сходу. І сподіваються, що наші Ярмолинці, будуть з кожним роком все більше розвиватись і стануть справжнім маленьким європейським містечком.

Джерела:

1. Альбом: Історія містечка Ярмолинці.
2. Захар'єв В. Давні карти та щоденники про Хмельниччину ХУІ – ХУІІІ століть. – Хмельницький, 2017. – 168 с., іл.
3. Снігур О. Ярмолинці: короткі історичні довідки. – Хмельницький, 2000. – 64 с.
4. Слободянюк П., Хоптяр Ю. Місцеве самоврядування Хмельниччини: нариси історії місцевих громад Ярмолинецького району. – Хмельницький: Поділля, 2004. – 507 с.
5. Палац у Ярмолинцях: (по працях Р. Автаназі) / упорядник В. Москаленко. – Ярмолинці, 2017. - 12 с.
6. Папка: З історії рідного краю.
7. Ярмолинці від А до Я: енциклопедичний довідник /укладач В. Москаленко. – Ярмолинці: Ярмолинецька центральна районна бібліотека, 2015. - 32 с., фото.
8. Ярмолинці і ми / А. Козак.- Хмельницький, 2007. – 56с.
9. Замки та храми України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://castles.com.ua/jar.html>.

Інформаційне видання

Ярмолинці – містечко на Поділлі

Укладач:
Москаленко В. М. – бібліограф-краєзнавець.

Відповідальна за випуск:
Слободян О. Л. – директор ЦБС.

Папір офсетний. Формат 21x14,5. Друк ізографією. Наклад 12 примірників
Підписано до друку: 2018 року. Віддруковано з готового оригіналу – макета
Ярмолинецька ЦБС. Сmt. Ярмолинці пл.. 600-річчя Ярмолинець, 1а

